

Секція 1. СТАЛИЙ РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

*Авдющенко А.С.,
асистент кафедри прикладної економіки НГУ,
м. Дніпропетровськ, Україна*

РОЛЬ ЕКОЛОГІСТИКИ У СТІЙКОМУ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Стратегія сталого розвитку на рівні країни, регіону чи окремого підприємства передбачає досягнення гармонійного врахування економічних, екологічних та соціальних чинників для окремо взятої господарської системи. Проблема стійкого розвитку на рівні держави може вирішуватися лише на основі врахування регіональних аспектів цієї проблеми, оскільки така глобальна задача має вирішуватися комплексно та бути представленою у регіональних програмах розвитку. Такі програми у свою чергу будуть стимулювати підприємства регіону долучатися до ініціатив, особливо за умови підтримки регіональної влади. Незважаючи на те, що необхідність запровадження кращих європейських та світових практик стійкого розвитку національного господарства України, а особливо з точки зору екологічного аспекту, набуває все більшої актуальності, науково ще не було сформовано загальної системи, яка б передбачала стійкий розвиток регіону з урахуванням екологістичних підходів. Хоча світова спільнота вже протягом багатьох років звертає увагу саме на роль екологічних компонентів стійкого розвитку. І тут особлива роль належить саме екологістиці, оскільки одним з найвпливовіших екологічних факторів стає рівень відходів, що утворюється, як підприємствами, так і населенням. І виникає задача ефективного управління ними на усіх рівнях починаючи від відходів, що утворюються кожним окремо взятим громадянином і закінчуючи крупними промисловими підприємствами. Ця проблема має глобальний характер та розв'язується не тільки на державному, але і на світовому рівні, тому важливим аспектом є дослідження та використання передового досвіду з управління відходами. Звичайно в Україні впровадження кращих світових практик обмежується рівнем фінансових наявних ресурсів, але розв'язуючи проблему комплексно та з використанням наукових підходів можливим стає залучення до розв'язання цієї проблеми інвесторів, з країн, у яких така практика вже існує, а екологічні та економічні вигоди вже стали очевидними та існують у вигляді конкретних показників.

Підтверджуючи рівень та масштаб існування задач, які здатна розв'язати ефективно організована система екологістики, звернемося до стратегічних програм ЄС у даному аспекті. Так, у Шостій програмі природоохоронних дій Європейського Союзу на 2002-2012 роки [1] особлива увага приділяється зниженню обсягу відходів та підвищенню рівня їхньої переробки. Як показав останній звіт, що був прийнятий у листопаді 2011 року, за результатами цієї програми, генерування відходів у країнах-членах ЄС зросло, або у найкращому випадку стабілізувалося. Хоча у період 2006-2008 роки спостерігалось зниження рівня утворення відходів на 10%, але причини такого зниження мають досліджуватися окремо, оскільки, їх могла спричинити економічна криза і її наслідки, які вилилися у зниження рівня споживання, а отже і заходи спрямовані на зниження обсягу відходів не мають до цього відношення [2].

Ще одним важливим документом ЄС, який свідчить про важливість проблеми та доручення до неї світової спільноти, є стратегія ЄС «Європа 2020» [3]. Одним з ключових напрямків цієї стратегії є забезпечення підтримки стійкого зростання європейських країн, а одним із інструментів, які покликано для використання у досягненні поставленої мети є саме забезпечення зниження рівня інтенсивності використання ресурсів, що споживаються. При цьому, можна одразу зробити висновок, що це може бути можливим завдяки розумного поводження з тими матеріалами, які вже були спожиті, але можуть використовуватися повторно, що у свою чергу буде задовольняти мінімум двом умовам – зниженню рівня використання ресурсів, в більшості випадків і енергетичних, а також мати позитивний екологічний ефект.

Звичайно, що проблема стійкого розвитку та врахування екологічних компонентів, не може розв'язуватися одразу, оскільки суспільство у своєму розвитку починає споживати все

більше, але вже є зрозумілим, що процес споживання не може зростати до нескінченності і саме тому, потрібно шукати ті рішення та підходи, які можуть бути прийнятними для країни чи її регіонів, і у випадку України, варто було б скористатися європейським досвідом. Говорячи, про екологістичні підходи, слід перш за все звернути увагу яким є масштаб питання. Отже, показники утворення й нагромадження відходів в Україні свідчать про загрозову екологічну ситуацію в країні. Деякі підстави для цього, звичайно ж, є, але неповнота статистики робить відповідні оцінки суперечливими. Міністерство екології та природних ресурсів України у своїх документах, зокрема в національних доповідях про стан довкілля, оперувало останніми роками цифрою нагромадження відходів в 35—36 млрд. тонн. У питомому вираженні це становить більш як 50 тис. т/км² і більш як 750 тонн на кожного жителя. Оцінка щорічного утворення - від 670 до 770 млн. тонн - відповідала 15-17 тоннам відходів на душу населення [4].

Проблема раціонального поводження має вирішуватися, і це питання вже піднімається на національному рівні, створено національний план дій охорони навколишнього природного середовища на 2011-2015 роки [5], який передбачає розробку й впровадження системи поводження з відходами. І вже зрозуміло, що орієнтація на оплату послуг зі знищення відходів майже виключно за кордоном є стратегічно недалекоглядною. Це обумовлює не тільки необхідність направити на ці цілі значні обсяги коштів з державного й місцевого бюджетів, але й блокує створення власної інфраструктури. Адже, наприклад, небезпечні відходи - це безперервний щорічний потік з тисяч підприємств. Їх знищення без наявності національних потужностей стане для економіки непомірно витратним. У Німеччині, наприклад, утворюється найбільше в Європі звалище небезпечних відходів - близько 20 млн. тонн (проти приблизно 2 млн. тонн в Україні). Але екологічною катастрофою там не стурбовані. Вони згодні приймати на знешкодження навіть наші відходи. Отже, орієнтуючись на закордон, Україна пішла швидким, але стратегічно збитковим шляхом [4].

Тому питання створення власної інфраструктури і переробки відходів потребує вирішення, і саме використання екологістичних підходів для є досить раціональних. Але такі підходи повинні ретельно досліджуватися та адаптуватися до умов України та її економічних, а часто і політичних особливостей.

Література: 1. The 6th Community Environment Action Programme. Режим доступу: <http://ec.europa.eu/environment/newprg/intro.htm> 2. Final Report for the Assessment of the 6th Environment Action Programme. Режим доступу: http://ec.europa.eu/environment/newprg/pdf/Ecologic_6EAP_Report.pdf 3. The EU's growth strategy „Europe 2020”. Режим доступу: http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm 4. Мищенко В. Мир отходов и Украина в нём / В. Мищенко // Зеркало недели - № 25 – 27 июля 2012. Режим доступу: http://zn.ua/ECONOMICS/mir_othodov_i_ukraina_v_nem-106056.html 5. Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища на 2011-2015 роки. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/577-2011-%D1%80>

*Адамовський О.М.,
к.е.н., доцент НЛТУ України,
м. Львів, Україна*

УДК 630*.31:338.2.001.573(075.8)

ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ КОМПЛЕКСНОГО ЛІСОКОРИСТУВАННЯ З ДОПОМОГО МЕТОДІВ МОДЕЛЮВАННЯ

Принцип сталого лісового господарства, який закладено в основу законодавчих актів про ліс провідних країн світу, складається з трьох рівносильних відносно одна одної складових, які забезпечують сталий розвиток: екологічної, соціальної та економічної. На практиці соціальна сталість лісового господарства має на увазі ширше розповсюдження приватної лісової власності та багатопільове лісокористування.

Постійне зростання екологічної та соціальної значимості лісів призводить до необхідності удосконалення структури комплексного лісокористування, яке сьогодні розглядають як систему використання корисностей комплексного лісокористування яка містить багато компонент: сировинних ресурсів лісу (деревина, технічна сировина, харчові продукти, лікарські рослини і